

Obyčejní hrdinové

Nedávno deník The New York Times otiskl velký článek o Lanceovi Armstrongovi. Tento věhlasný sportovec zvítězil sedmkrát za sebou v cyklistických závodech Tour de France. Jeho vítězství bylo o to pozoruhodnější, že musel překonat mimořádná protivenství: onemocněl rakovinou varlat, podrobil se mnoha chirurgickým zákrokům, ale nakonec nad nemocí zvítězil.

Když na vrcholu slávy výkonnostního sportu nadobro zanechal, pustil se Armstrong srdnatě do dobročinnosti. Ostatně tak jako většina amerických celebrit – založil nadaci pro boj s chorobou, kterou sám dokázal zdotat. Neboť žádný Američan o sobě neříká útrpně, že je nemocen rakovinou nebo AIDS – říká, že s nemocí bojuje. Dobročinné iniciativy od lidí zvučných jmen jsou přímo očekávány, takže slavnému cyklistovi bohužel počin jen přinesl dodatečné vavříny. A přesto článek ve vlivném deníku vyznívá kriticky. Pročpak The New Times odsuzuje národního hrdinu Ameriky? Inu, odsuzuje ho za přílišné větroplašství, za sklon k milostným dobrodružstvím nebo, jak by řekli v dobách totáče, za amorální chování.

Už poté, co se podrobil náročné a choulostivé operaci, měl Lance Armstrong románek se zpěvačkou country stylu Sheryl Crow. Když se rozešli, nabrnkl si modelku Tory Birch. Po ní si nabalil jednu ze sester Olsenových, populárních to hvězdiček šoubyznysu, po ní zase přišla na řadu herečka Kate Hudson. Zkrátka a dobře, Lance se rozjel a jeho nezřízeným milostným eskapádám začali v Americe říkat „Tour de Lance“. Sexuální nevázanost by nikoho nepřekvapila, kdyby se jednalo o řadovou popovou hvězdu, jenže Armstrong je národní hrdina, oblíbený bojovník na humanitární frontě. Takoví lidé by měli mít morálku nade vší pochybnost.

Člověka, který se v Americe nenarodil, na celé té historce nepřekvapuje ani tolik Armstrongova prostopášná zpustlost jako spíše to, že Američané vůbec nevnímají okolnost, která je na celé věci nejpřekvapivější – skutečnost, že člověk, který přežil těžkou rakovinou varlat, se jako urvaný z řetězu oddává milostným hrátkám. To, co se Evropanovi zdá být zázrakem, Američan vnímá jako běžnou normu chování. Nejde v tomto případě o nějakou kromobyčejnou úroveň zdravotnictví, spíše o všední a nepatetickou připravenost utkat se s jakýmkoli protivenstvím a zvítězit nad ním.

Za totáče v táboře míru a socialismu byla velká poptávka po hrdinství a socialistický realismus pěstoval představu, že zanedlouho hrdinství bude běžnou normou chování komunistického člověka. Stačí jen, aby byl vychováván na správných vzorech. V Sovětském svazu byla kdysi populární písnička s refrémem: „A když nám strana zavelí ke hrdinství, udatným rekem se stane každý z nás.“ Proto se hrdinové vyráběli na běžícím pásu buďto přikrašlováním skutečnosti, jako v případě Julka Fučíka, nebo čistou fabulací, jako v případě Pavky Korčagina.

Američané si Julky nebo Pavky nemusí vymýšlet. Jsou na ně zvyklí, skoro si jich nevšímají. Jsou zvyklí na zprávy o tom, že další slepý či beznohý zdolal Everest nebo že totálně ochrnutý paralytik režiruje filmy, jako nebožtík Christopher Reeve. V posledních dnech se objevil další takový Pavka – mladá žena Sarah Manguso, která trpí vzácným onemocněním imunitního systému. Pravidelně se musí podrobovat proceduře kompletní výměny plazmatu, přičemž teplota jejího těla klesá na 28° Celsia. Nejen, že s tím žije, ale píše romány, které získávají nejprestižnější ceny – a nejsou to knihy o její zákeřné nemoci. V Americe holt strana nemusí rozkazovat, aby se z normálních lidí stávali hrdinové. ■

